

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4ECdo/93/2015
Identifikačné číslo spisu:	2610206943
Dátum vydania rozhodnutia:	26.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:2610206943.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej POHOTOVOST', s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, IČO: 35 807 598, zastúpenej spoločnosťou Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova č. 4, IČO: 36 864 421, v mene ktorej koná doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., advokát a konateľ, proti povinnej R., bývajúcej v D., o vymoženie 623,32 eur s prísl., vedenej na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 10 Er 544/2010, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 31. marca 2014 sp. zn. 21 CoE 18/2013, takto

rozhodol:

Návrh na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a.

Uznesenie Krajského súdu v Trnave z 31. marca 2014 sp. zn. 21 CoE 18/2013, z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Senica uznesením z 24. augusta 2012, č.k. 10 Er 544/2010-33, zastavil exekúciu vedenú na základe rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská a. s., sp. zn. SR 18385/09 z 27. novembra 2009 (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“). V odôvodnení uviedol, že existujú dôvody pre zastavenie exekúcie podľa § 45 ods. 1 písm. c/, ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov. Danú vec preskúmal podľa § 57 ods. 2 zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), § 45 ods. 1 písm. c/, ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, § 52 až 54 Občianskeho zákonníka a dospel k záveru, že rozhodcovská doložka obsiahnutá v zmluve, na základe ktorej bol vydaný rozhodcovský rozsudok, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Hoci účastníci majú možnosť výberu riešenia prípadných sporov medzi všeobecným súdom a rozhodcovským súdom, tento výber je ponechaný iba tomu účastníkovi, ktorý začne konanie skôr (teda najmä dodávateľovi), a v prípade začatia konania dodávateľom je spotrebiteľ nútený sa podrobiť rozhodcovskému konaniu a stráca možnosť sa brániť voči nárokom dodávateľa pred všeobecným súdom. Takúto rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splynutie s ostatnými zmluvnými podmienkami, mohol zmluvu len odmietnuť alebo ju prijať so všetkými podmienkami. Takto

formulovaná rozhodcovská doložka predstavuje podľa názoru súdu neprijateľnú podmienku, a teda neplatnú podmienku. Neplatná rozhodcovská doložka nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu vo veci konať a rozhodnúť, v dôsledku čoho je rozhodcovský rozsudok nulitný a ako exekučný titul právne neúčinný. Nakoľko došlo k zaviazaniu povinnej na plnenie na základe neúčinného exekučného titulu, toto plnenie nie je právom dovolené, preto treba exekúciu zastaviť. O trovách exekúcie rozhodol podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku a oprávnenej uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov exekúcie súdnemu exekútorovi, pretože zavinila zastavenie exekúcie tým, že predložila exekučný titul vydaný na základe rozhodcovskej doložky, ktorú súd považuje za neplatnú.

Krajský súd v Trnave na odvolanie oprávnenej uznesením z 31. marca 2014, sp. zn. 21 CoE 18/2013, rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. a návrhy oprávnenej na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p. zamietol. V odôvodnení sa stotožnil s posúdením rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej (nekalej) podmienky v spotrebiteľskej zmluve, nakoľko praktickým dôsledkom takto formulovanej rozhodcovskej doložky je skutočnosť, že spotrebiteľovi, teda povinnej, je fakticky znemožnená voľba dosiahnuť rozhodovanie sporu všeobecným súdom v prípade, ak dodávateľ podá žalobu na rozhodcovskom súde. Takto formulovaná rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, pretože výber rozhodcovského súdu dodávateľom spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť a zmluvu, ktorá bola vopred pripravená, mohol iba ako celok prijať alebo odmietnuť. Neplatná rozhodcovská doložka nemôže založiť právomoc rozhodcovského súdu na konanie a takto (bez právomoci) vydaný rozhodcovský rozsudok v rozhodcovskom konaní, ktoré sa uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zo strany zmluvných strán (na základe neplatnej rozhodcovskej doložky), pre jeho nesúlad so zákonom nemôže byť spôsobilým exekučným titulom na vykonanie exekúcie. Návrh oprávnenej na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odvolací súd zamietol z dôvodu, že v danom prípade nepovažoval takýto postup za dôvodný. Návrh oprávnenej na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odvolací súd zamietol z dôvodu, že v danom prípade podľa názoru odvolacieho súdu neexistovala potreba obrátiť sa s predbežnou otázkou výkladu únieového práva na Súdny dvor Európskej únie. O trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala oprávnená dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že súdy rozhodli nad rámec zverenej právomoci (§ 237 písm. a/ O.s.p.), konali vo veci, v ktorej sa už právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.), nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný (§ 237 písm. e/ O.s.p.), súdy oprávnenej odňali možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), v konaní došlo k inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), najmä nesprávne zistili skutkový stav a nevykonali náležité dokazovanie, a napadnuté rozhodnutie založili na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Pre prípad, že v konaní vystupoval vedľajší účastník, dovolateľka namietala aj vadu podľa § 237 písm. b/ O.s.p., a žiadala uznesenia súdov nižších stupňov zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie prvostupňovému súdu; zároveň žiadala dovolacie konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p. a Súdnemu dvoru EÚ predložiť prejudiciálne otázky, ktoré bližšie špecifikovala v podanom dovolaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)], po zistení, že dovolanie podala oprávnená zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému v tejto procesnej forme, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), alebo uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm. c/ na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.), alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke

zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Dovoláním napadnuté uznesenie nevykazuje znaky žiadneho z týchto rozhodnutí, prípustnosť dovolania preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998).

Dovolací súd dospel k záveru, že konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu trpí vadou uvedenou v § 237 písm. b/ O.s.p.

Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať procesné práva a povinnosti, inak ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 ods. 1 O.s.p.). Spôsobilosť mať práva a povinnosti vzniká narodením a zaniká smrťou alebo vyhlásením osoby za mŕtvu (§ 7 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Podľa ustanovenia § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci.

Uvedené zákonné ustanovenie ukladá súdu povinnosť v každom štádiu konania prihliadať na to, či sú splnené zákonom stanovené podmienky (procesné podmienky konania), aby súdne konanie mohlo prebehnúť a súd mohol vydať rozhodnutie. Medzi základné procesné podmienky (okrem iných), ktoré má súd povinnosť si všímať aj bez návrhu po celý čas konania, je splnenie podmienok civilno-procesnej subjektivity účastníka, t. j. spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania. Spôsobilosť byť účastníkom konania znamená mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon účastníkovi konania priznáva, resp. ukladá (§ 19 O.s.p.). Jej predpokladom je hmotnoprávna subjektivita vo význame mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Hmotnoprávna spôsobilosť mať práva a povinnosti vzniká u fyzických osôb narodením (prípadne počatím, ak sa dieťa narodí živé) a zaniká smrťou fyzickej osoby, prípadne jej vyhlásením za mŕtvu (§ 7 Občianskeho zákonníka).

Z obsahu spisu vyplýva, že povinná 30. mája 2013 zomrela, t. j. po rozhodnutí súdu prvého stupňa, ale skôr, ako rozhodol odvolací súd o odvolaní oprávnenej uznesením z 31. marca 2014, sp. zn. 21 CoE 18/2013. Z uvedeného vyplýva, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu už povinná nemala spôsobilosť byť účastníkom konania. Ak odvolací súd napriek tejto skutočnosti rozhodol o odvolaní oprávnenej, zaťažil konanie vadou v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p. (ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania). Jeho rozhodnutie je z tohto dôvodu zmätočné a nesprávne.

Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trnave z 31. marca 2014, sp. zn. 21 CoE 18/2013, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2, 3 O.s.p.).

V danom prípade dovolací súd rozhoduje o návrhu oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p. a predloženie prejudiciálnych otázok /bližšie špecifikovaných v podanom dovolaní/ Súdnemu dvoru EÚ v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania podaného tou istou dovolateľkou - vid' konania vedené na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 ECdo 105/2014, 3 CoE 61/2014, 3 ECdo 235/2014, 3 CoE 142/2014, 3 ECdo 195/2014, 3 CoE 116/2014, 3 ECdo 188/2013, 3 CoE 82/2013, 3 ECdo 228/2013, 3 CoE 80/2013, 3 ECdo 238/2013, 3 CoE 109/2013, 3 ECdo 173/2013, 3 CoE 39/2013, 3 ECdo 167/2013, 4 Cdo 34/2013, 2 ECdo 148/2013, 4 Cdo 56/2013, 5 ECdo 210/2013, 5 CoE 64/2013, 6 ECdo 210/2013, 6 CoE 85/2013, 7 ECdo 30/2013, 7 ECdo 266/2014, 8 ECdo 205/2014, 8 ECdo 179/2014. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach (vo vzťahu k návrhu na prerušenie dovolacieho konania), v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 243b ods. 7 O.s.p. už ďalšie dôvody neuvádza.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.